

Dankwoord

Het schrijven van een proefschrift is geen gemakkelijke opgave. Dat het me is gelukt, is te danken aan de wijze raad, de goede adviezen, de belangstelling, de steun en het begrip van de mensen om me heen. Ik wil iedereen hier heel hartelijk voor bedanken.

Allereerst, Kees en Hilde, wil ik jullie bedanken voor jullie betrokkenheid bij dit onderzoek. Ik heb veel vrijheid van jullie gekregen om mijn onderzoek vorm te geven zoals het nu is geworden, en ik heb dat vertrouwen ontzettend gewaardeerd. Jullie inspiratie, wijze raad, praktische adviezen en aanmoediging waren onmisbaar, en hebben ontzettend veel richting gegeven aan dit onderzoek. Ik hoop dat ik hier ook in de toekomst af en toe nog eens gebruik van mag maken.

Nanette, ook jij bent ontzettend belangrijk geweest voor het welslagen van dit onderzoek. Onze gesprekken in de beginfase waren een belangrijke bron van inspiratie. Met jouw ervaring op het gebied van onderzoek naar vormgerichte instructie kon je me wijzen op de mogelijkheden en de gevaren van dit soort onderzoek. Bedankt hiervoor.

Ik ben ook veel dank verschuldigd aan de ISK-leerlingen die deel hebben genomen aan dit onderzoek, en hun docenten die dat mogelijk hebben gemaakt. Ik ben in de loop van dit onderzoek op veel ISK-scholen geweest. Steeds weer werd ik getroffen door het optimisme en de toewijding van de leerlingen - ondanks de vaak moeilijke persoonlijke omstandigheden waarin zij zich bevonden, en de bevologenheid van hun docenten. Het komt mij voor dat het onderwijs zoals dat op ISK's wordt vormgegeven in veel opzichten ideaal is, en navolging verdient in het reguliere voortgezet onderwijs. Het is niet mogelijk om iedereen hier met naam en toenaam te bedanken: ik noem alleen Henk Vrugink en zijn toemalige leerlingen, bij wie ik een poos lang elke week hartelijk werd ontvangen om les- en toetsmateriaal uit te proberen.

Joanneke en Anke, mijn paranimfen, jullie wil ik bedanken voor je vriendschap en collegialiteit. Ik kon bij jullie altijd mijn verhaal kwijt, en jullie zorgden voor de nodige luchtigheid. Ik noem bespiegelingen over het belang van feng shui en de 'koop-gordijnencampagne' (die zelfs de nationale pers haalde) als voorbeelden van de ontelbare vrolijke noten die er waren. Het geeft vertrouwen te weten dat de twee personen die zo belangrijk voor me zijn geweest op mijn werk ook straks naast me lopen.

Ook wil ik alle Harmoniecollega's bedanken voor hun gezelligheid en collegialiteit. Ik noem mijn kamergenoten, Danielle, Nesli en Marjolein, alle collega-aio's, taalkundigen, de medewerkers van het secretariaat, de Anglisten, en

de Etoc'ers. De vele lunches, de koffie en de printergesprekken met jullie (en met de komst van de service pantry natuurlijk ook de koffiemachinegesprekken), hebben ervoor gezorgd dat ik me altijd heel erg thuis heb gevoeld op de Harmonie, en dat ik nu terug kan zien op een mooie periode. Bedankt allemaal.

Verder, Wander en Marjolijn, wil ik jullie bedanken voor het lezen van hoofdstukken van dit proefschrift en je nuttige commentaar daarop. Ruurd, je technische adviezen bij het maken het computerprogramma waren onmisbaar. Je kwam zelfs speciaal naar Groningen om me te helpen en voorkwam zo dat dit project vroegtijdig strandde: dank je wel. Heit en Froukje, dank je wel voor het uitproberen van toetsmateriaal bij jullie op school. En Ronald, dank je voor alle tijd die je hebt gestoken in de vormgeving van dit boek. Het resultaat is geweldig!

Vrienden en familie, en heit en mem in het bijzonder, jullie hebben op indirecte wijze ook een belangrijke bijdrage geleverd aan dit proefschrift. Bedankt voor de ontspanning, jullie nimmer aflatende belangstelling en morele steun, maar ook voor jullie begrip als ik het weer eens liet afweten vanwege dit project. Oh ja... mem: ik heb gewonnen! Wat hadden we er tussen gezet?

Kris, aan jou heb ik meer te danken dan ik kan zeggen: zonder jou geen proefschrift! Je moedigde me aan en leidde me af, en altijd op het juiste moment. Bedankt voor je geduld. Nu jij!